

Politisk plattform

for en regjering utgått av Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti

Granavolden, 17. januar 2019

14 – Samferdsel

God infrastruktur er en grunnpilar i et moderne samfunn, og regjeringen vil fortsette å bygge ut et toppmoderne samferdselsnett i hele Norge. Det er viktig med god infrastruktur både for å få varer og tjenester frem til de store markedene og for å skape gode bo- og arbeidsmarkedsregioner.

Avstandsulempene skal reduseres slik at distrikt og by knyttes tettere sammen, og regjeringen vil gjøre samferdselsnettet til en konkurransefordel for Norge og norsk næringsliv. Bedre infrastruktur skal gi en enklere og tryggere reisehverdag med reduserte miljøkonsekvenser, kortere reisetider, økt mobilitet og sterkere konkurransekraft i hele landet.

God infrastruktur gir stor nytte for samfunnet, og regjeringen legger til grunn at vi skal få enda bedre mobilitet for folk og næringsliv. Samtidig må vi jobbe for at negative sider reduseres. Reduksjon av støy, ulykker og forurensing er spesielt prioriterte områder for regjeringen.

Regjeringen vil videreutvikle infrastruktur og transportløsninger basert på ny og moderne teknologi, og vektlegge vedlikehold og investeringer i ny kapasitet. Nasjonal transportplan 2018–2029 (NTP) danner grunnlag for regjeringens politikk og innebærer et historisk samferdselsløft.

Regjeringen vil legge til rette for betydelige kutt i klimagassutslippene fra sektoren. Ny teknologi, økt bruk av biodrivstoff, utbygging av infrastruktur for nullutslippskjøretøy og skatte- og avgiftspolitikken vil være viktige virkemidler for å nå målet om at Norge skal bli et lavutslippssamfunn i 2050.

Regjeringens satsing på gods-, kollektiv-, gang- og sykkeltiltak og grønn skipsfart vil også bidra til å redusere utslipp fra sektoren. Innfasing av nullutslippsteknologi har allerede bidratt til fallende klimagassutslipp fra norske personbiler, og regjeringen vil fremover særlig legge til rette for økt bruk av nullutslippsløsninger for tungtransporten og andre tunge kjøretøy som for eksempel busser.

Regjeringen skal jobbe for å ivareta sikkerheten for alle som benytter norsk infrastruktur, både til lands, til vanns og i luften. Arbeidet med innfasing av stadig sikrere transportmidler og bedre infrastruktur bidrar til dette. Regjeringen vil ha oppmerksomhet på økt kunnskap, gode holdninger og trygg adferd i trafikken. Trafikksikkerhetsarbeidet skal styrkes, og frivillige organisasjoner skal spille en viktig rolle. Regjeringen vil bidra til å bygge god trafikkforståelse og trafikkultur. Barnas sikkerhet og trygghet må vektlegges i all samferdselsplanlegging.

Målene fra NTP 2018-2029 knyttet til nullutslippskjøretøy ligger fast. Forbedringer av teknologisk modenhet i de ulike delene av transportsektoren, slik at nullutslippsløsninger blir konkurransedyktige mot fossile transportløsninger, ligger til grunn for målene om utslippsreduksjoner.

Regjeringen vil:

- Legge til grunn ambisjonene i Nasjonal transportplan 2018-2029.
- Legge til grunn at balansen mellom vei og kollektivtrafikk opprettholdes i tråd med planen i fire-årsperioden, og ha spesielt fokus på kostnadskontroll og økt samfunnsnytte i prosjektene.
- Fortsette arbeidet med innfasing av ny teknologi i kjøretøy og trafikkavvikling.
- Åpne for mer bruk av statlig plan, redusere planleggingstiden og samordne offentlige innsigelser bedre.
- At fremtidige nasjonale transportplaner gjøres mer overordnede og strategiske for å sikre en mer kostnadseffektiv og helhetlig utbygging, og strømlinjeforme NTP-prosessen slik at neste

NTP i større grad utarbeides med økt politisk styring i planfasen og tidlig involvering av relevante aktører.

- Sørge for at arealplanlegging samordnes bedre med utbygging av infrastruktur.
- Følge opp ambisjonen om å overføre gods fra vei til sjø og bane, og prioritere godstiltak som reduserer klimagassutslippene.
- Redusere klimagassutslipp fra sektoren ved å fase inn null- og lavutslippsteknologi, øke omsetningen av bærekraftig biodrivstoff og føre en målrettet skatte- og avgiftspolitik.
- Ta i bruk ulike teknologiske nullutslippsløsninger for tyngre kjøretøy.
- Ha gode vilkår for godstransporten og bidra til ryddige konkurranseforhold i næringen.
- Arbeide aktivt mot liberalisering av kabotasjereguleringen og redusere omfanget av ulovlig kabotasje.
- Sikre mulighet til å holde tilbake kjøretøy som bryter regler for kabotasje eller som begår annen transportkriminalitet.
- Sikre målrettet kontroll av transportnæringen langs vei, i bedrift og terminal, og legge til rette for effektiv håndheving gjennom godt formalisert samarbeid og deling av informasjon mellom håndhevingsmyndighetene.
- Vurdere økt bruk av gebyr som reaksjon ved mindre alvorlige overtredelser av regelverk.
- Sørge for at en større del av kontrollressursene målrettes inn mot næringstransporten.
- Skape et mer fleksibelt utdanningsløp for trafikklærere direkte rettet mot yrkessjåførfaget, og på den måten bedre både kapasitet og kvalitet i sjåførutdanningen.
- Doble infrastrukturfondet til 200 mrd. kroner over to år.

Veinettet

Regjeringen vil arbeide for en trygg, effektiv og fremtidsrettet veitransport med redusert reisetid. Gode hovedferdselsårer mellom landets regioner er viktig for å bidra til lønnsomhet for næringslivet og tungtransporten, og en effektiv persontransport. Gode veiløsninger betyr kortere reisetid, mindre miljøbelastning og økt trafiksikkerhet. Regjeringen vil fortsette å redusere vedlikeholdsetterslepet i veisektoren. Veireformen skal videreføres, og arbeidet med å få ned kostnadene ved veibygging skal fortsette.

Regjeringen vil fortsette det målrettede arbeidet med å innfri nullvisjonen ved å videreføre satsingen på innfasing av stadig tryggere kjøretøy, bygging av trygge og effektive bil-, gang- og sykkelveier i tillegg til holdningsskapende arbeid. Regjeringen vil særlig vektlegge vekst og utvikling i distriktene. Mange steder i Norge er folk helt avhengige av bil i hverdagen, både privat og i næringsssammenheng, og dette danner utgangspunktet for politikken på området.

Regjeringen vil:

- Legge til grunn en nullvisjon for hardt skadde og drepte i trafikken og prioritere holdningsskapende arbeid, vedlikehold og fornying av infrastrukturen og møtiefrie hovedveier for å øke trafiksikkerheten.
- Øke Nye Veiers portefølje i kommende NTP, både når det gjelder antall prosjekter og finansiering slik at veiselskapet får økt ansvar for oppfølging av NTP på de viktigste europaveiene.

- Fortsette arbeidet med å modernisere Statens vegvesen, med mål om større handlingsrom og mer effektiv tjenesteproduksjon.
- Sikre et desentralisert tilbud innen trafikant- og kjøretøyområdet i Statens vegvesen, blant annet gjennom økt bruk av teknologi og samarbeid med private aktører.
- Vurdere i kommende NTP hvordan staten kan bidra til at enkelte fylkesveier med høy andel tungbiler og eksport best mulig kan rustes opp.
- Planlegge og bygge nye veistreknings med et langsiktig perspektiv, slik at det tas høyde for en eventuell fremtidig kapasitetsutvidelse, hensyntatt kostnader.
- Legge til grunn Barnas transportplan som en viktig del av NTP-arbeidet.
- Prioritere skoleveiene og barns trafiksikkerhet.
- Stille krav om utslippsfrie eller fornybare løsninger i alle offentlige ferge- og hurtigbåtanbud, der det ligger til rette for dette.
- Begrense bruken av streknings-ATK (automatisk trafikkontroll).
- Vurdere endringer i fartsgrenser slik at de er bedre tilpasset veiens beskaffenhet og moderne kjøretøy, herunder vurdere økt fartsgrense på de beste motorveiene.
- Åpne for fartsgrense på 120 km/t der dette gir økt samfunnsøkonomisk nytte og trafiksikkerheten blir ivaretatt.
- Legge til rette for at trafikanter kan få mer informasjon om bil- og sjåførrelaterte tjenester, slik som skilting til energipunkter, overnatting, spisesteder, knutepunkt og kulturattraksjoner.
- Legge frem en rasteplassstrategi.
- Legge vekt på behovene til bil- og motorsykelentusiaster der kjøretøy brukes til fritid og hobby.
- Utrede ytterligere forenkling av førerkortkravene.
- Fortsette arbeidet med å forenkle kjøretøytekniske regler.
- Fortsette arbeidet med å effektivisere bompengesektoren for å redusere bompengebelastningen for bilistene.
- Innføre fradrag for bompengeutgifter.
- Sikre at utenlandske vogntog betaler bompenger og andre avgifter.
- Redusere bompengandelen i nye veiprojekter i kommende NTP.
- At bom på sidevei som hovedregel skal unngås, med mindre det er nødvendig for å realisere prosjektet.
- Fortsette reduksjonen av takster i eksisterende bomprosjekter gjennom å doble bevilgningene til tilskuddsordningen for redusert bompengebelastning.
- At bompengandelen i nye prosjekter ligger fast eller reduseres når kostnadene ved prosjektet reduseres.
- Åpne for lengre nedbetalingstid for bompengegjeld i fergeavløsningsprosjekter.
- Innføre statlig delgaranti for bompengelån til riksveiprojekter i fylker som er nær grensen for hvor mye garantier de kan stille, der ordningen gir en reell risikodeling mellom stat og fylke.

Jernbane, bymiljø og kollektivtransport

Urbanisering er en global trend som øker behovet for gode og miljøvennlige transportkjeder i byområdene. Regjeringen vil legge til rette for at flere kan velge sin hverdagsreise gjennom kollektive løsninger. Regjeringen har som mål at all vekst i persontrafikken i byene skal tas av kollektivtransport, sykkel og gange. Regjeringen legger blant annet til grunn et mål om at

sykkelandelen i byene skal være på 20 prosent og at staten skal bidra med 50 prosent finansiering av store kollektivprosjekter i de største byene, i tillegg til økt satsing på bymiljøavtaler og byvekstavtaler.

I NTP slås det fast at persontransportveksten i byområdene skal tas av kollektivtransport, sykkel og gange («nullvekstmålet»). Målet ligger til grunn for byvekstavtalene, og detaljer om hvordan oppnåelse blir målt i hvert geografiske virkeområde skal bestemmes i den enkelte avtale. Målet skal videreutvikles i forbindelse med neste NTP, i tråd med teknologiutviklingen med vekt på å redusere utslippene.

Jernbane er et viktig transportmiddel som er spesielt godt egnet for pendling i befolkningstette strøk og for godstransport på lengre distanser. Regjeringen vil fortsette den kraftige satsingen på jernbane gjennom økt vedlikehold og investeringer i økt kapasitet. Regjeringen vil fortsette arbeidet med å effektivisere sektoren for å få mest mulig jernbane igjen for pengene, herunder et bedre tilbud til de reisende. Det er også et mål for regjeringen at mer gods kan fraktes på jernbanen for å redusere miljøbelastningen fra tungtransporten.

Regjeringen vil:

- Følge opp jernbaneprioriteringene i NTP.
- Prioritere og følge opp Jernbanedirektoratets fremdriftsplan for InterCity-utbyggingen.
- Igangsette strekningsvise høyhastighetsutredninger for jernbane i tråd med NTP.
- Fullføre jernbanereformen for å oppnå en bedre organisering av sektoren, og sikre at staten kjøper jernbanetjenester fra tilbyderne som gir et best mulig tilbud for pengene.
- Legge til rette for effektiv godstransport på jernbanen gjennom realisering av godsstrategien i NTP.
- Ta initiativ til en skandinavisk jernbanestudie i samarbeid med Sverige og Danmark.
- Fortsette utbyggingen av effektive løsninger for kollektivtransport, gange og sykkel i byområdene gjennom etablering av byvekstavtaler og belønningsordninger i tråd med NTP.
- Liberalisere ekspressbusspolitikken fullt ut for usubsidierte ekspressbusser.
- Være en pådriver for å utvikle europeiske standarder for ladeløsninger for busser.
- Vurdere om byggeforskriftene utgjør en barriere for etablering av ladeinfrastruktur.
- Åpne for økt bruk av delingsøkonomi i persontransporten innenfor et regelverk og krav til tilbyderne som er forutsigbare.
- Prioritere innfartsparkering både i tråd med gjeldende NTP, og prioritere dette høyt også i neste NTP.
- Prioritere bedre sikkerhet for myke trafikanter i byområdene, gjennom utbygging av gang- og sykkelveier og andre sikkerhetstiltak.
- Legge bedre til rette for motorsykkel som et miljøvennlig og arealeffektivt transportalternativ i de største byene.
- Gjennomgå kjøreveisavgiften på jernbane.
- Gjennomføre ett prøveprosjekt med dynamiske fartsgrenser i byene slik at farten kun kan reduseres på dager med særlig høy luftforurensing.
- Gi økonomisk støtte til ladestasjoner og ladepunkt i borettslag, sameier og garasjelanlegg.

Luftfart

Luftfarten er en sentral del av det norske transportnettet, og regjeringen vil sikre at Norge har en god og fremtidsrettet infrastruktur for luftfart. Den er spesielt viktig for store deler av distriktene og er en forutsetning for verdiskaping i hele landet. Regjeringen vil føre en konkurranseorientert luftfartspolitik som bidrar til utviklingen av en konkurransedyktig norsk luftfartsnæring. Luftfarten er inne i en spennende utvikling der ny teknologi vil gi helt nye muligheter for redusert miljøbelastning og økt transporttilbud.

Regjeringen vil:

- Legge til rette for bruk av elektriske fly.
- Legge til rette for økt bruk av biodrivstoff i fly.
- Samarbeide med Russland om overflyvningsrettigheter.
- Sørge for gode og rettferdige rammevilkår for ikke-statlige flyplasser.
- Legge til rette for at kommuner og private kan delta i utvikling av og rundt flyplasser.
- Bidra til økt eksport av sjømat og annen cargo fra norske lufthavner.
- Restrukturere luftfartsavgiftene med sikte på økt konkurransekraft for norsk luftfart.
- Gjøre ordningen med forenklet transfer på Gardermoen permanent.
- Utrede en ordning der Vinmonopolet kan delta i konkurranse om å drifte taxfreesalget på flyplassene. Regjeringen vil avvende denne utredningen før det tas stilling til dette spørsmålet. En forutsetning for valg av løsning er at det ikke går utover Avinors mulighet til å sikre grunnlaget for en desentralisert flyplasstruktur og de privatdrevne flyplassenes eksistens, eller bidra til å svekke grunnlaget for Vinmonopolet.

Post og elektronisk kommunikasjon

Regjeringen satser på digital infrastruktur der Norge er i verdenstoppen. Den digitale infrastrukturen får en stadig større og viktigere rolle i takt med den raske digitaliseringen av samfunnet, både for nye og eksisterende tjenester og bruksområder. Regjeringen vil legge til rette for god bredbåndsinfrastruktur og 4G/5G-dekning over hele landet. Videre vil regjeringen satse på å sikre trygge alternative kjernenett, og ytterligere fiberkabler til utlandet.

Regjeringen vil fortsette arbeidet med å tilrettelegge for sunn konkurranse, høye investeringer og økt sikkerhet. Regelverket må bidra til å holde kostnadene nede. Kommersielle aktører har økt sine investeringer kraftig og står for den største delen av utbyggingen av både mobil nettdækning og bredbånd til husstander. Kommersielle investeringer vil være svært viktig for å nå målene om god dekning i hele landet, men det er naturlig at staten bidrar i områder hvor dette ikke er mulig.

Regjeringen vil fortsette å prioritere arbeidet med å gjøre den digitale infrastrukturen sikker og robust og samtidig sikre at alle skal ha tilgang til internett, slik at det ikke er boområder og næringsliv som ikke har dekning.

Regjeringen vil sikre et godt og likeverdig posttilbud over hele landet, tilpasset den endrede etterspørselen etter posttjenester.

Regjeringen vil:

- Legge til rette for bruk av intelligente trafikksystemer, autonome løsninger og annen ny teknologi i transportsektoren der det gir bedre kapasitetsutnyttelse, økt trafiksikkerhet og et bedre tilbud til de reisende.
- Gjennomføre en omfattende evaluering av norske lover og regler med sikte på å identifisere unødvendige regler som hindrer eller forsinker bruk av transportteknologi og IKT-løsninger.
- Legge til rette for pilotprosjekter for selvkjørende kjøretøy med hovedfokus på kollektivtrafikken.
- Sikre at alle innbyggere har mulighet for tilgang til internett i hjemmet.
- Legge til rette for økt bredbåndsutbygging, blant annet gjennom å videreføre statlige bidrag til bredbåndsbygging i distriktene.
- Utrede hvordan det kan legges til rette for en markedsdrevet vei til «gigabitsamfunnet».
- Oppdatere «Digital Agenda» i løpet av perioden.
- Prioritere arbeidet med sikkerhet i den norske digitale infrastrukturen.
- Legge frem en strategi for sikker og robust nasjonal ekom-infrastruktur.

Kyst

Nærskipsfarten har en lang historie i Norge og er en viktig del av transporttilbudet langs kysten. For transport inn og ut av Norge står godstransport på sjøen for 80 prosent, og for innenrikstransport ca. 50 prosent.

Regjeringen vil legge til rette for at mer gods fraktes på kjøll og at skipsfarten fortsatt utvikler seg i en mer miljøvennlig retning. Regjeringen vil fortsatt prioritere sikkerhet og beredskap i maritim sektor.

Regjeringen vil legge frem en ny havne- og farvannslov for å styrke sjøtransportens konkurransevne. Loven vil bidra til sikker og effektiv sjøtransport, og bygge oppunder næringsutvikling og vekst.

Regjeringen vil:

- Legge frem en ny havne- og farvannslov.
- Legge til rette for autonom kystseilas.
- Redusere vedlikeholdsetterslepet på kystinstallasjoner langs kysten.
- Satse på sjøsikkerhet og tiltak mot maritim forurensing, herunder oljevernberedskap.
- Bruke insentivordninger for nærskipsfart som virkemiddel for å redusere de totale utslippene fra godstransporten.
- Forbedre og utdype farleder inn til de viktigste byene og havnene.
- Vurdere bruk av internasjonale standardskipsstørrelser i forbindelse med større farledsprosjekter der dette er aktuelt.
- Fortsette arbeidet med digitalisering av kart.
- Utvikle Senter for oljevern og marint miljø i Lofoten og Vesterålen som et nasjonalt og internasjonalt ledende kompetansemiljø for arbeidet med oljevern og mot marin plastforsøpling.